

Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1988

22 MAART 1988

WETSVOORSTEL

tot voorkoming en bestrijding van de armoede

(Ingediend door de heer Busquin)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Een eeuw geleden, meer bepaald op 9 november 1886, verklaarde Leopold II in een beroemd geworden troonrede : « Het is billijk dat de wet de zwakken en de armen met een bijzondere bescherming omringt ».

Geconfronteerd met bloedige stakingen verklaarde de Koning dat de tijd rijp was voor de invoering van een sociale wetgeving tot bescherming van de armsten.

Sedertdien is de werkingssfeer van het sociaal recht voortdurend ruimer geworden, tot op het ogenblik dat de economische crisis en het huidige regeringsbeleid een ingrijpende wijziging brachten in de opvatting van de organisatie van onze samenleving.

Geleidelijk aan ging het sociaal recht de bescherming en het statuut van de werknemers in het kader van de samenleving organiseren. Omwille van de solidariteit tussen de werknemers zelf, omwille van hun verhouding tot het bedrijfsleven en de ondernemingen, en omwille van de rechtvaardigheid en gelijkheid heeft de wetgever het billijk geacht dat de werknemers tegenover de werkgevers bepaalde individuele en collectieve rechten zouden kunnen doen gelden en dat in hun levensonderhoud zou worden voorzien als zij buiten hun wil hun werk verliezen.

cf. : Wetsvoorstel n° 406/1 - 85/86 en het advies van de Raad van State n° 406/2 - 85/86.

Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1988

22 MARS 1988

PROPOSITION DE LOI

visant à prévenir et à combattre la pauvreté

(Déposée par M. Busquin)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 9 novembre 1886, il y a un siècle, Léopold II proclamait, dans un célèbre discours du trône : « Il est juste que la loi entoure d'une protection plus spéciale les faibles et les malheureux ».

Face à des grèves sanglantes, le Roi annonçait que le temps était venu de mettre en place une législation sociale protectrice des plus démunis.

Depuis cette date, le droit social n'a cessé d'étendre son champ d'action jusqu'à ce que la crise économique et la politique gouvernementale actuelle ne viennent modifier fondamentalement la conception même de l'organisation de notre société.

Progressivement, le droit social organisa la protection et le statut des travailleurs salariés dans la société. Au nom de la solidarité existante entre les travailleurs salariés eux-mêmes, au nom de leur rapport à l'économie et à leurs entreprises, au nom de la justice et de l'égalité, le législateur a estimé juste, d'une part, de leur garantir certains droits individuels et collectifs face à leurs employeurs, et, d'autre part, de leur assurer une subsistance s'ils viennent à être privés de leur travail pour des causes indépendantes de leur volonté.

cf. : La proposition de loi n° 406/1 - 85/86 et l'avis du Conseil d'Etat n° 406/2 - 85/86.

Het doel van de sociale bescherming van de werknemers is steeds tweevoudig geweest: voorkomen dat zij een beroep moesten doen op de openbare onderstand, maar ook ervoor zorgen dat de werknemers een globaal statuut en een duurzame levensstandaard kregen.

De bescherming van de werknemers werd daarna geleidelijk aangevuld met de sociale bescherming van de zelfstandigen: de wetgever was zich immers ervan bewust dat ook de zelfstandigen in een benarde situatie konden terechtkomen en een beroep zouden moeten doen op de openbare onderstand.

Voor wie geen aanspraak kon maken op de sociale bescherming van de werknemers of van de zelfstandigen, voorzag onze sociale wetgeving in een aparte bescherming, enerzijds door de uitbreiding van bepaalde sociale voorzieningen, zoals tegemoetkomingen aan minder-validen, ziekteverzekering voor de niet-beschermde, gewaarborgde gezinsbijslag, gewaarborgd inkomen voor bejaarden en, anderzijds, door een fundamentele hervorming van de bijstandswetgeving: aan allen die buiten hun wil niet over voldoende bestaansmiddelen konden beschikken, werd het recht op een bestaansminimum toegekend en de commissies voor openbare onderstand werden omgevormd tot Openbare centra voor maatschappelijk welzijn, die aan iedereen het recht op sociale bijstand moesten garanderen teneinde een menswaardig bestaan te kunnen leiden.

Toen in 1977 de wet tot oprichting van de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn tot stand kwam, mocht terecht worden gehoopt dat de armoede in onze samenleving definitief was overwonnen.

Vandaag blijkt dat die hoop ijdel was, enerzijds omdat de economische crisis de mogelijkheden inzake werkverschaffing en sociale integratie voor een steeds toenemende bevolkingsgroep diepgaand heeft gewijzigd — in dit verband volstaat het te wijzen op het aantal werkloze en ongeschoolde jongeren die voortdurend door de O.C.M.W.'s moeten worden geholpen — en anderzijds omdat de Regering de mogelijkheden van de sociale zekerheid om de sociale problemen op te lossen, heeft beperkt en aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn niet voldoende middelen verschaft voor het vervullen van hun bij de wet opgelegde taak.

De wetgever heeft er de O.C.M.W.'s immers toe verplicht sociale bijstand te verlenen, zonder hen daarvoor de nodige financiële middelen ter beschikking te stellen.

Daar zij aan toegevoegd dat nieuwe risico's zijn ontstaan, waartegen de burgers beslist moeten worden beschermd; heden worden de elementaire sociale risico's gedekt door voorzieningen inzake sociale zekerheid of bijstand; de burgers zijn daarentegen onvoldoende beschermd tegen de economische risico's die hen bedreigen, zoals een schuldenlast die het gevolg is van buitensporige of onrechtmatige han-

Certes, cette protection sociale des travailleurs salariés a toujours eu un double objectif: d'une part, éviter que ces travailleurs doivent recourir à l'assistance publique, mais aussi, d'autre part, assurer un statut global et garantir un niveau de vie stable aux travailleurs salariés.

Cette protection étant assurée, progressivement, une protection sociale des travailleurs indépendants vint compléter cette protection des travailleurs salariés; en effet, le législateur s'est rendu compte que les travailleurs indépendants pouvaient également se trouver dans la situation contraignante de devoir faire appel à l'assistance publique.

Quant à ceux qui échappaient aux mailles de la protection sociale des travailleurs salariés et des travailleurs indépendants, notre législation sociale envisagea leur protection, d'une part, par l'extension de certaines prestations de sécurité sociale: allocations aux handicapés, assurance-maladie aux non-protégés, prestations familiales garanties, revenus garantis aux personnes âgées, et, d'autre part, par une réforme fondamentale de la législation d'aide sociale: l'octroi du droit à un minimum de moyens d'existence à tous ceux qui, pour une cause indépendante de leur volonté, ne pouvaient disposer de revenus suffisants et la transformation des Commissions d'assistance publique en Centres publics d'aide sociale chargés d'octroyer, à chacun, le droit à l'aide sociale lui permettant de mener une vie conforme à la dignité humaine.

Lorsqu'en 1977 la loi organique des Centres publics d'aide sociale fut mise en place, on a pu légitimement croire que la pauvreté était définitivement vaincue dans notre civilisation.

Il apparaît, aujourd'hui, qu'il n'en est rien, d'une part, parce que la crise économique a profondément modifié les possibilités d'emploi et d'insertion sociale pour une frange croissante de la population; il suffit de prendre en compte le nombre de jeunes sans emploi et sans formation devant être aidés de manière permanente par les Centres publics d'aide sociale, et, d'autre part, parce que la politique gouvernementale s'est concrétisée par une limitation de la prise en charge par la sécurité sociale des problèmes sociaux et par une insuffisance des moyens financiers octroyés aux Centres publics d'aide sociale pour réaliser leur mission légale.

Le législateur a, en effet, obligé les Centres publics d'aide sociale à mettre en œuvre un droit à l'aide sociale sans leur reconnaître les moyens financiers suffisants pour concrétiser leurs missions légales.

Il convient d'ajouter que de nouveaux risques sont apparus contre lesquels le citoyen doit être absolument protégé; aujourd'hui, les risques sociaux élémentaires sont couverts par des prestations de sécurité sociale ou d'aide sociale; par contre, la protection contre les risques économiques auxquels doivent faire face les citoyens est insuffisante: endettement lié à des pratiques commerciales excès-

delspraktijken, de kosten van energievoorziening, de uitsluiting uit de arbeidsmarkt ingevolge een ontoereikende beroepsopleiding, de ontwrichting van de gezinnen zonder dat de economische weerslag daarvan wordt ingeschat...

Een en ander doet de behoefte aan een nieuwe wetgeving ter bescherming van de burgers ontstaan. Die wetgeving zal desnoods ingaan tegen hun vrijheid, voor zover deze vrijheid, die in theorie bestaat, maar in feite aan banden is gelegd, hun waardigheid aantast.

De Openbare centra voor maatschappelijk welzijn hebben van de wetgever een preventieve opdracht gekregen en zij moeten uitzoeken wat de fundamentele behoeften van de burgers zijn.

In die optiek moet een wetgeving ter voorkoming en bestrijding van de armoede tevens een wetgeving zijn waarmee wordt vermeden dat een toenemend aantal burgers een beroep doet op de O.C.M.W.'s, en waarin wordt voorzien in een optrekking van de financiële middelen van de O.C.M.W.'s, zo men niet wil dat de taak van die centra beperkt blijft tot het verlenen van financiële hulp zonder meer aan de armsten.

Met die preventieve en globale, aan de heden-daagse behoeften aangepaste actie voor ogen, wil dit wetsvoorstel de armoede voorkomen en bestrijden met de volgende maatregelen :

- 1) juridische bescherming tegen overmatige en onrechtmatige schuldenlast;
- 2) vrijwaring van inkomsten die niet vatbaar zijn voor beslag of overdracht;
- 3) gewaarborgde energie- en watervoorziening;
- 4) terugvordering van uitkeringen tot onderhoud;
- 5) veralgemeende toekenning van voorschotten op sociale uitkeringen;
- 6) aanwending voor sociale doeleinden van de voedseloverschotten van de Europese Economische Gemeenschap ;
- 7) gewaarborgde toekenning van toereikende financiële middelen aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- 8) opnemng van bijstandtrekkers in het arbeidsproces.

De maatregelen die wij aan het Parlement voorstellen, beschouwen wij zonder aarzelen als een eigentijdse concretisering van de verklaringen van de Rechten van de Mens.

Herinnerd zij aan artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, luidens hetwelk een ieder recht heeft op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder begrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging.

In artikel 11 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, wordt bepaald dat de Staten het recht van een ieder erkennen op een behoorlijke levensstandaard voor

sives ou abusives, coût des approvisionnements en énergie, exclusion du marché de l'emploi suite à l'absence d'une formation professionnelle suffisante, dislocation des familles sans prises en charge des répercussions économiques de ces situations...

Toutes ces situations entraînent la nécessité d'instaurer un nouveau droit protecteur des citoyens allant, au besoin, à l'encontre des libertés des citoyens, dans la mesure même où la liberté théorique asservie dans les faits porte atteinte à la dignité même des citoyens.

Les Centres publics d'aide sociale sont chargés par le législateur d'une mission d'action préventive et de révéler les besoins fondamentaux des citoyens.

Dans cette optique, une législation visant à prévenir et à combattre la pauvreté impose une législation permettant d'éviter le recours d'un nombre croissant de citoyens aux Centres publics d'aide sociale, tout comme elle impose une majoration des moyens financiers des Centres publics d'aide sociale si l'on veut que ceux-ci ne soient pas cantonnés dans une simple mission d'aide financière aux plus démunis.

C'est dans cette optique préventive et d'action globale adaptée aux besoins d'aujourd'hui que la présente proposition de loi vise à prévenir et à combattre la pauvreté par les mesures suivantes :

- 1) La protection juridique contre l'endettement excessif et abusif;
- 2) La garantie de revenus insaisissables et inces-sibles;
- 3) L'approvisionnement garanti en énergie et en eau;
- 4) Le recouvrement des pensions alimentaires;
- 5) La généralisation d'octroi d'avances sur allocations sociales;
- 6) L'utilisation à des fins sociales des excédents alimentaires de la Communauté économique européenne;
- 7) La garantie de moyens financiers suffisants aux Centres publics d'aide sociale;
- 8) L'insertion professionnelle de personnes aidées.

En proposant ces mesures au Parlement, nous les situons résolument dans le sens de la concrétisation contemporaine des déclarations des Droits de l'Homme.

Il convient de rappeler l'article 25 de la Déclaration universelle des Droits de l'Homme suivant lequel toute personne a droit à un niveau de vie suffisant pour assurer sa santé, son bien-être et celui de sa famille, notamment pour l'alimentation, l'habillement, le logement, les soins médicaux.

Le Pacte international relatif aux Droits économiques, sociaux et culturels, énonce, en son article 11, que les Etats reconnaissent le droit de toute personne à un niveau de vie suffisant pour elle-même

zichzelf en zijn gezin, daarbij inbegrepen behoorlijke voeding, kleding en huisvesting, en op steeds betere levensomstandigheden.

Het onderhavige voorstel sluit tevens rechtstreeks aan bij de conclusies van de werkzaamheden van de Koning Boudewijnstichting, meer bepaald bij het door die Stichting uitgebrachte rapport over de armoede en bestaansonzekerheid, bij het eerste armoedeprogramma van de Europese Economische Gemeenschap en bij de werkzaamheden van de Vierde Wereldcommissie van de Franse Gemeenschap van België.

In de parlementaire voorbereiding van onze sociale wetgeving wordt sedert een eeuw geregeld gepreciseerd dat het in het belang van de maatschappij is dat zij goed is georganiseerd en dat een degelijke organisatie veronderstelt dat alle klassen van de maatschappij aanvaardbare levensomstandigheden hebben.

Met het onderhavige wetsvoorstel ter voorkoming en bestrijding van de armoede wordt, naar algemeen wordt aangenomen, ingespeeld op een eigentijdse eis van sociale rechtvaardigheid.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

De juridische bescherming tegen overmatige schuldenlast is onderzocht in een opmerkelijke studie van de Koning Boudewijnstichting, waarin voorstellen zijn vervat die het resultaat zijn van een onderzoek naar het consumptief krediet. Aan de hand daarvan en rekening houdend met de wetgeving in buurlanden zoals Frankrijk, ligt het in de bedoeling de burgers te vrijwaren tegen een overmatige of onrechtmatige schuldenlast, door erop toe te zien dat bij alle geldleningen, huurcontracten en kredietoperaties de moraliteitsbeginselen niet uit het oog verloren worden.

Art. 2

Agressieve reclame moet worden gebannen. Onder agressieve reclame wordt verstaan reclame die rechtstreeks naar de consument wordt gestuurd en de drang tot het kopen op krediet creëert. Zowel de toon van de erin gehanteerde slogans als de inhoud ervan kunnen de consument verleiden tot het stellen van een onbezonnen daad, die ten grondslag ligt aan de meeste geschillen over een zaak van consumptief krediet.

Bovendien moet in elke reclame betreffende het consumptieve krediet, verplicht en duidelijk een aantal gegevens worden vermeld, teneinde niet-ingewijden door die reclame niet te laten misleiden.

et pour sa famille, y compris en nourriture, en vêtement et en logement suffisant ainsi qu'à une amélioration constante de ses conditions d'existence.

La présente proposition se situe également, dans la ligne des conclusions des travaux de la Fondation Roi Baudouin, tout particulièrement, dans le cadre de son rapport sur la pauvreté et la précarité, du premier programme pauvreté de la Communauté économique européenne et de la Commission quart-monde de la Communauté française de Belgique.

Les travaux parlementaires préparatoires à notre législation sociale précisent, de manière régulière, depuis un siècle, qu'il est de l'intérêt de la société d'être bien organisée et qu'une bonne organisation suppose que toutes les classes de citoyens jouissent de conditions de vie acceptables.

La présente proposition de loi visant à prévenir et à combattre la pauvreté relève incontestablement, aux yeux de tous, d'une exigence contemporaine de justice sociale.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

La protection juridique contre le surendettement a fait l'objet d'une remarquable étude de la Fondation Roi Baudouin qui présente des propositions résultant d'une recherche sur le crédit à la consommation. C'est en conformité avec cette publication et en tenant compte de la législation de pays voisins, tel que la France, que l'on vise à garantir les citoyens contre un endettement excessif ou abusif en veillant à moraliser l'ensemble des prêts d'argent, contrats de location et opérations de crédit.

Art. 2

Toute publicité agressive doit être proscrite. On entend par là les publicités envoyées directement chez le consommateur et visant à créer le besoin de vivre à crédit. En effet, tant le ton de ces slogans que leur contenu risquent d'arracher un consentement non réfléchi, responsable de la plus grande partie du contentieux en matière de crédit à la consommation.

De plus, des mentions doivent obligatoirement figurer clairement dans toute publicité relative au crédit à la consommation, faute de quoi, les non-initiés risquent d'être abusés par cette publicité.

Art. 3

Bij het centraliseren van bestaande schuldvoorwaarden zijn tal van misbruiken en vormen van afzetterij bestraft. Ook de slechte relaties tussen schuldenaars en hun schuldeisers zijn goeddeels te wijten aan de haast stelselmatige verslechtering van de financiële situaties die in handen zijn gegeven van de personen die zich met die centralisering bezighouden.

Die activiteit moet bijgevolg worden verboden.

Art. 4

De bedenktijd, waarin thans is voorzien bij artikel 5 van de wet van 9 juli 1957, moet worden uitgebreid tot alle kredietoperaties, ongeacht de wijze waarop de kredietovereenkomst wordt gesloten.

De schuldenaars moeten de gelegenheid krijgen de draagwijdte van hun verbintenis rustig onder ogen te zien, dit wil zeggen zonder beïnvloed te worden door het advies van een al te ijverige deskundige.

Art. 5

Naar aanleiding van een verkoop die een kredietoperatie tot gevolg heeft, moeten verkoper en geldschieter het eens zijn.

Voorkomen moet immers worden dat een koper verplicht wordt een verkoopcontract (bijvoorbeeld bij aankoop van een auto) na te komen, ofschoon hem de financiering wordt geweigerd.

Art. 6

Het gebruik van handelspapier ter betaling van consumptieve kredietoperaties moet worden verboden.

Het gebruik van dergelijke documenten ontnemt aan de schuldenaar die ze heeft getekend, de bijzondere bescherming die is ingevoerd bij de wet van 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling.

Art. 7

De rechter moet gemakkelijke betalingsvoorwaarden kunnen toestaan: tijdelijke vermindering van de stortingen of opschorting van een aantal maandelijks afbetalingen of nog, een nieuwe berekening van de maandelijks afbetalingen op verzoek van een onfortuinlijke schuldenaar die te goeder trouw is.

De rechter moet de bijzondere gevallen soeverein kunnen beoordelen, aan de hand van een snelle en goedkope procedure.

Art. 3

De nombreux abus et escroqueries ont été sanctionnés dans le secteur de l'activité des centralisateurs de dettes. De même, l'aggravation quasi systématique des situations financières confiées à ces gestionnaires est responsable dans une large mesure de la détérioration des relations entre les débiteurs et leurs créanciers.

Il faut donc interdire cette activité.

Art. 4

Le bénéfice du délai de réflexion, prévu actuellement par l'article 5 de la loi du 9 juillet 1957, doit être étendu à toutes les opérations de crédit et quelque soit le mode de conclusion.

Il faut permettre aux débiteurs d'évaluer la portée de leur engagement à tête reposée, dégagés de l'influence d'un professionnel zélé.

Art. 5

Une solidarité doit exister entre le vendeur et le prêteur à l'occasion d'une vente donnant lieu à une opération de crédit.

Il faut, en effet, éviter de voir un acheteur tenu d'exécuter un contrat de vente (achat d'une voiture par exemple) alors que le financement lui a été refusé.

Art. 6

L'usage des effets de commerce en représentation d'opérations de crédit à la consommation doit être interdit.

La mise en œuvre de pareils instruments retire au débiteur qui les a signés la protection particulière instaurée par la loi de 1957 réglementant les opérations à crédit.

Art. 7

Le juge doit pouvoir accorder des facilités de paiement: réduction temporaire des versements ou suspension de quelques mensualités ou nouveau calcul des mensualités à la demande du débiteur malheureux et de bonne foi.

Le juge, selon une procédure rapide et peu coûteuse, doit pouvoir apprécier souverainement les cas d'espèce.

Art. 8

De beslagrechter moet kunnen oordelen over de opportuniteit van de uitvoeringsmaatregelen en niet meer alleen over de wettigheid ervan. Ook moet hij worden gemachtigd de terugbetaling voor de twee partijen zo doeltreffend en zo rationeel mogelijk te regelen.

Art. 9

De sancties die in geval van verbreking van het contract worden gevorderd, moeten beperkt blijven tot een maximumbedrag, dat door de rechter kan worden verlaagd naar gelang van elk afzonderlijk geval.

Art. 10

Artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek garandeert niet dat roerende goederen die niet noodzakelijk zijn voor het levensonderhoud en de uitoefening van het beroep van de beslagene en zijn gezin, niet in beslag worden genomen. Die goederen kunnen tegen zeer lage prijzen worden verkocht zonder dat iemands belangen daarmee gediend zijn en zo wordt een gezin in de meest volslagen armoede met volstrekt onaanvaardbare levensomstandigheden geconfronteerd.

Derhalve wordt voorgesteld dat geen beslag kan worden gelegd op de roerende goederen die strikt noodzakelijk zijn voor het levensonderhoud en de uitoefening van het beroep van de beslagene en zijn gezin.

Art. 11

Voorkomen moet worden dat het recht van bejaarden op een gewaarborgd inkomen en het recht op een bestaansminimum vatbaar zijn voor overdracht of beslag, zodat de onderhoudsplichtige zijn verplichtingen kan nakomen. Artikel 1412 van het Gerechtelijk Wetboek dat dit beslag onbeperkt toestaat, heeft tot gevolg dat onderhoudsplichtigen die uitsluitend sociale basisuitkeringen ontvangen, in de meest volslagen armoede vervallen.

Art. 12

Steeds meer personen hebben met financiële moeilijkheden te kampen, wat er in vele gevallen toe leidt dat zij niet meer kunnen voorzien in fundamentele behoeften zoals verwarming of verlichting.

Met dit soort van problemen worden in hoofdzaak twee categorieën van personen geconfronteerd :

Art. 8

Le juge des saisies doit pouvoir apprécier l'opportunité des mesures d'exécution et non plus seulement leur légalité. Il doit être habilité à aménager le remboursement de la manière la plus efficace et la plus rationnelle pour les deux parties.

Art. 9

Les pénalités réclamées lors de la rupture du contrat doivent être limitées à un montant-plafond en dessous duquel le juge aurait la faculté de descendre en fonction de chaque cas individuel.

Art. 10

L'article 1408 du Code judiciaire ne garantit pas la non-saisissabilité de biens mobiliers nécessaires à la vie et au travail du saisi et de sa famille. Il permet que soit procédé à des ventes à des prix très faibles et dans un intérêt très limité plongeant ainsi une famille dans la pauvreté la plus extrême et dans des conditions de vie inacceptables.

Il est dès lors proposé que ne puissent être saisis les biens mobiliers strictement nécessaires à la vie et au travail du saisi et de sa famille.

Art. 11

Il y a lieu d'empêcher que le droit à un revenu garanti aux personnes âgées et le droit à un minimum de moyens d'existence puissent être cédés ou saisis afin de permettre le paiement des obligations alimentaires. En effet, l'article 1412 du Code judiciaire qui permet cette saisie, sans limitation, a pour effet de mettre dans le dénuement le plus total des personnes devant faire face à des obligations alimentaires et bénéficiant de seules prestations sociales de base.

Art. 12

De plus en plus de personnes doivent faire face à des problèmes financiers qui se traduisent dans de nombreux cas, par l'insatisfaction de besoins fondamentaux tels se chauffer ou s'éclairer.

Deux catégories principales de personnes rencontrent ce type de problèmes :

- degenen die een sociale tegenslag hebben;
- de uitkeringstrekkers.

Het gezin van de slachtoffers van een dergelijke tegenslag wordt vaak ontwricht door ziekte, werkloosheid, een arbeidsongeval, het verlies of het overlijden van een gezinshoofd. Het directe inkomensverlies noopt « het slachtoffer » ertoe een beroep te doen op vervangingsinkomens (sociale zekerheid). Die blijken vaak in hun geheel genomen ontoereikend te zijn, wat een indirecte economische gevolgen heeft, zoals de niet-betaling van belastingen, huur, gas of elektriciteit. Bovendien zijn er ook schadelijke psychologische effecten, die het gezin soms doen uiteenvallen. Sociale tegenslag leidt op middellange en lange termijn tot sociale marginalisering. Uit sommige onderzoeken blijkt dat zulks vooral voorkomt in gezinnen :

- waarvan het gezinshoofd een vrouw is;
- waarvan het gezinshoofd een bejaarde is;
- waarvan het gezinshoofd geen betrekking heeft.

Reeds op het einde van de jaren 60 had de werkgroep « Alternatieve Economie » berekend dat zowat 15 % van de Belgische bevolking in armoede leefde. De werkgroep had een armoededrempel vastgesteld, zich daarvoor basierend op het minimumbudget dat nodig is voor het aankopen van een « levensmiddelenpakket » en het bevredigen van een aantal behoeften.

Voor een gezin met twee kinderen zag dat pakket er grosso modo uit als volgt : vlees - vis - groenten - ontbijt en middageten. In 1985 was daarvoor maandelijks zowat 13 000 F nodig.

Voor andere uiteenlopende behoeften zoals drank, huisvesting, daarin begrepen huur, verlichting en verwarming, individuele verzorging, kleding, duurzame huishoudelijke artikelen, vervoer en enige vrijetijdsbesteding zijn zowat 21 000 F (in F van 1985) vereist. Een gezin van het hier beschreven type moet met andere woorden een netto maandinkomen van ongeveer 34 000 F hebben, wil het niet onder de armoededrempel raken.

Het is duidelijk dat een zeer groot aantal mensen zich onder die armoededrempel bevindt en zulks des te gemakkelijker wanneer zij slachtoffer zijn van een sociale tegenslag.

Uit een peiling die in 1985 is uitgevoerd door het I.A.O. (Instituut voor Advies inzake Opinipeilingen) blijkt dat 20,7 % van de maandelijkse gezinsuitgaven naar verwarming gaat. Energie is een van de voornaamste uitgaven van de gezinnen, wat vermoedelijk ook de reden is waarom in zoveel gevallen gas en elektriciteit werden afgesloten.

Uit een technisch oogpunt is elektriciteit de enige verlichtingsbron; voor verwarming daarentegen worden vier soorten brandstof gebruikt : steenkool, gas, stookolie en elektriciteit.

- les personnes victimes d'un accident social;
- les allocataires sociaux.

En ce qui concerne les victimes d'un accident social, c'est souvent la maladie, le chômage, l'accident de travail, la perte ou le décès d'un chef de famille qui déstabilise la famille. La perte directe de revenus oblige « la victime » à faire appel à des revenus de remplacement (sécurité sociale). Mais ceux-ci s'avèrent globalement insuffisants, ce qui induit des effets économiques indirects tels que le non-paiement des impôts, de loyers, de gaz ou d'électricité. De plus, des effets psychologiques néfastes se font jour, ce qui conduit parfois à la rupture de la cohésion familiale. L'accident social engendre à moyen et à long termes la marginalisation sociale. Selon certaines études, le risque d'accident social est d'autant plus grand pour les ménages :

- dont le chef de famille est une femme;
- dont le chef de famille est une personne âgée;
- dont le chef de famille est inactif.

Vers la fin des années 60 déjà, le groupe de travail « Alternatieve Economie » calcula que près de 15 % de la population belge vivait dans la pauvreté. Le groupe avait fixé un seuil de pauvreté en se basant sur le budget minimum nécessaire à l'achat d'un « panier » de denrées alimentaires et la satisfaction d'un certain nombre de besoins.

Ainsi, pour une famille comprenant un couple et deux enfants, le « panier » était grosso modo le suivant : viande - poisson - légumes - petit déjeuner et dîner. Il faut environ 13 000 F par mois (en F de 1985).

Pour d'autres besoins divers tels que les boissons, logement, y compris le loyer, l'éclairage et le chauffage, les soins individuels, l'habillement, articles de ménage durables, transport et quelques loisirs, il faut environ 21 000 F (en F de 1985). En d'autres termes, un ménage du type de celui considéré doit bénéficier d'un revenu net mensuel d'environ 34 000 F pour ne pas être en-dessous du seuil de la pauvreté.

De toute évidence, une très large frange de la population se trouve sous ce seuil de la pauvreté et ce d'autant plus facilement lorsque ces personnes sont victimes d'un accident social.

Selon un sondage de l'I.S.C.O.P., en 1985, 20,7 % des dépenses mensuelles des ménages sont consacrées au chauffage. L'énergie constitue l'une des principales dépenses ménagères, c'est vraisemblablement la raison pour laquelle de nombreuses coupures de gaz et d'électricité ont été opérées.

Sur le plan technique, il convient de noter que l'électricité constitue la seule source d'éclairage; en revanche, pour le chauffage, 4 principaux types de combustibles sont utilisés : le charbon, le gaz, le mazout et l'électricité.

Inzake verlichting heeft de Waalse Gewestraad krachtens zijn exclusieve bevoegdheid inzake elektriciteitsvoorziening op 4 juli 1985 een decreet aangenomen betreffende de levering van een minimum hoeveelheid elektriciteit aan de huishoudelijke verbruikers. Op 16 september 1985 heeft de Gewest-executieve de categorieën van rechthebbenden op het elektriciteitsminimum bepaald.

Gelet op de diversiteit van de brandstoffen, dient de nationale overheid met betrekking tot het verwarmingsvraagstuk een beslissing te nemen.

Art. 13

Dit artikel bepaalt wie recht heeft op een verwarmingstoelage; het betreft de personen die recht hebben op een gewaarborgd minimuminkomen: bestaansminimum, gewaarborgd inkomen voor bejaarden, tegemoetkomingen aan minder-validen of soortgelijke inkomsten.

Art. 14

De verwarmingstoelage wordt jaarlijks uitgekeerd en is ten minste gelijk aan het verbruik van 1 000 liter stookolie per jaar; zij mag niet lager zijn dan 10 000 F per jaar.

Art. 15

Het O.C.M.W. is belast met de toekenning van de verwarmingstoelage.

Art. 16

Met een rechtstreekse afhouding van 1/1000 van het bedrag van de omzet van de maatschappijen voor energievoorziening kan bij het Bijzondere fonds voor maatschappelijk welzijn een afzonderlijke sectie worden opgericht, bestemd voor de uitkering van de verwarmingstoelagen.

Art. 17

De O.C.M.W.'s krijgen van de afzonderlijke sectie van het Bijzonder fonds voor maatschappelijk welzijn een aandeel dat evenredig is aan het aandeel dat zij jaarlijks van het Fonds ontvangen.

Art. 18

De onderbreking door de distributiemaatschappijen van de levering van gas, elektriciteit en water, moet bij de wet worden geregeld. Tussen die

En ce qui concerne l'éclairage, se basant sur sa compétence exclusive en matière de distribution d'électricité, le Conseil régional wallon a voté un décret le 4 juillet 1985, relatif à la fourniture d'un minimum d'électricité pour les usages domestiques. Le 16 décembre 1985, l'Exécutif régional déterminait les catégories de bénéficiaires du minimum d'électricité.

Vu la diversité des combustibles, il appartient à l'autorité nationale de prendre ses responsabilités à l'égard du chauffage.

Art. 13

Cet article définit les bénéficiaires de l'allocation de chauffage; il s'agit des bénéficiaires de revenus minima garantis — minimum de moyens d'existence, revenu garanti aux personnes âgées, allocations pour handicapés — ou revenus équivalents.

Art. 14

L'allocation de chauffage est annuelle et est au minimum égale à la consommation de 1 000 litres de fuel léger par an; elle ne peut être inférieure à 10 000 F par an.

Art. 15

Le C.P.A.S. est chargé d'octroyer l'allocation de chauffage.

Art. 16

Un prélèvement direct auprès des sociétés distributrices d'énergie, correspondant à 1/1000 du montant de leur chiffre d'affaires permet de créer une section particulière du Fonds spécial de l'aide sociale en faveur des allocations de chauffage.

Art. 17

Les C.P.A.S. perçoivent leur quote-part de la section particulière du Fonds spécial de l'aide sociale proportionnellement à leur quote-part annuelle du Fonds.

Art. 18

Il convient de légiférer en matière d'interruption de la fourniture de gaz, d'électricité et d'eau par les sociétés distributrices. En effet, des conventions ont

maatschappijen en de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn zijn in 1985 immers overeenkomsten zonder enigerlei rechtsgrond afgesloten. In de eerste plaats moet worden bepaald dat de distributiemaatschappijen, die een openbare dienst verlenen, de levering niet mogen onderbreken zonder de belanghebbende vooraf de mogelijkheid te hebben geboden een aanzuiveringsplan voor te stellen, desnoods in samenwerking met het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

Art. 19

Teneinde een onderbreking van de levering te voorkomen moet een procedure worden uitgewerkt waardoor de belanghebbende en het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn eventueel verzet kunnen doen bij de rechter.

Art. 20

Er moet worden bepaald welke mogelijkheden de rechter heeft om eventueel uitstel te verlenen en om de mate vast te stellen waarin de prestaties van de maatschappijen voor energie- en watervoorziening worden verleend. Alleen de rechter kan toestemming geven om de energie- of watervoorziening te onderbreken.

Art. 21

De uitbetaling van de uitkeringen tot onderhoud moet worden gegarandeerd, zodat de uitkeringsgerechtigden ten minste een minimuminkomen ontvangen. Daarom wordt voorgesteld dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, in geval van niet-betaling door de alimentatieplichtige, een voorschot verleent na een onderzoek naar de bestaansmiddelen.

Art. 22

Zowel de alimentatiegerechtigde kinderen als de gerechtigde echtgenoot kunnen aanspraak maken op een voorschot op de uitkering tot levensonderhoud.

Art. 23

Het bedrag van het voorschot op de uitkering tot onderhoud wordt bepaald door de rechter of door de desbetreffende overeenkomst binnen de perken van een wezenuitkering of van het recht op het bestaansminimum.

été passées au cours de l'année 1985 entre ces sociétés et les Centres publics d'aide sociale sans que ces conventions aient une base légale. Il convient, en premier lieu, d'affirmer que les sociétés distributrices, mettant en œuvre un service public, ne peuvent procéder à l'interruption de la fourniture sans avoir, préalablement, permis aux bénéficiaires de ce service de proposer un plan d'apurement, au besoin en collaboration avec le Centre public d'aide sociale.

Art. 19

Il convient de mettre au point une procédure de prévention des interruptions de fournitures afin de permettre à l'intéressé et au Centre public d'aide sociale de faire, éventuellement, opposition auprès du juge.

Art. 20

Il convient de déterminer les possibilités pour le juge de définir des termes et des délais éventuels ainsi que des modalités d'octroi des prestations des sociétés distributrices d'énergie et d'eau. Seul le juge peut autoriser une interruption de la fourniture de l'énergie et de l'eau.

Art. 21

Il convient de garantir le paiement de pensions alimentaires au moins dans les limites garantissant des revenus minima aux bénéficiaires de ces pensions alimentaires. C'est pourquoi, après enquête sur les ressources, il est proposé que le Centre public d'aide sociale octroie des avances en cas de non-paiement de ces pensions alimentaires.

Art. 22

Les bénéficiaires des avances sur les pensions alimentaires peuvent être aussi bien les enfants que l'époux, créanciers d'aliments.

Art. 23

Le montant de l'avance sur la pension alimentaire est celui fixé par le juge ou par la convention, dans la limite de l'allocation familiale d'orphelin ou du droit à un minimum de moyens d'existence.

Art. 24

Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn moet tot beloop van het bedrag van het toegekende voorschot in de rechten van de uitkeringsgerechtigde kunnen treden.

Art. 25

Er moet nauwkeurig worden bepaald welke rechten en mogelijkheden het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn heeft om op zijn beurt betaling van het onderhoudsgeld ten laste van de onderhoudsplichtige te verkrijgen.

Art. 26

Bij het terugvorderen van het voorschot moet het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn kunnen rekenen op de medewerking van de respectieve overheidsdiensten.

Art. 27

Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn moet de mogelijkheid krijgen om, nadat het voorschot is gestort, niet alleen de verschuldigde bedragen maar ook de wettelijke moratoire rente te vorderen.

Art. 28

Bij de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers moet een Rijksbureau voor alimentatievoordringen worden opgericht, dat belast is met de terugbetaling aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn van de voorschotten die niet konden worden teruggevorderd. Aangezien de beheerskosten in verband met die voorschotten geheel door het O.C.M.W. worden gedragen, moet bedoeld bureau voor 15 000 F per dossier in de kosten bijdragen.

Art. 29

Het stelsel van de voorschotten op sociale uitkeringen, die op verzoek van de gerechtigden of van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn worden toegekend door de instellingen die deze uitkeringen uitbetalen, moet worden veralgemeend.

Wanneer de instelling die sociale uitkeringen verschuldigd is, zelf geen voorschotten verleent en het Centrum voor maatschappelijk welzijn verplicht is dat in zijn plaats te doen, moet dit laatste niet alleen

Art. 24

Il convient de subroger le Centre public d'aide sociale dans les droits du créancier à concurrence du montant de l'avance octroyée.

Art. 25

Il convient de préciser les droits du Centre public d'aide sociale et ses possibilités d'obtenir, à son tour, à charge du débiteur d'aliments le paiement de ce pension alimentaire.

Art. 26

Le Centre public d'aide sociale doit pouvoir obtenir la collaboration des différents services publics dans son action en recouvrement de l'avance.

Art. 27

Il convient de permettre au Centre public d'aide sociale, après avoir versé l'avance, d'obtenir non seulement la récupération des montants dus mais également de l'intérêt de retard légal.

Art. 28

Il convient de créer un Office national des créances alimentaires auprès de l'Office national des allocations familiales pour travailleurs salariés, qui serait chargé de rembourser au Centre public d'aide sociale les avances qui n'ont pas pu donner lieu à recouvrement. De plus, l'ensemble de l'administration de ces avances étant supporté par le C.P.A.S., ce même office doit intervenir à raison de 15 000 F par dossier.

Art. 29

Il convient de généraliser l'octroi d'avances sur allocations sociales par les organismes dispensateurs des prestations d'aide sociale, et cela à la demande des bénéficiaires ou du Centre public d'aide sociale.

Lorsqu'un organisme de prestations sociales n'octroie pas lui-même l'avance et que le Centre public d'aide sociale est tenu de le faire en son lieu et place, celui-ci doit pouvoir obtenir le paiement non

de betaling van het voorgestelde bedrag maar ook van de wettelijke rente door die sociale instelling kunnen verkrijgen.

Art. 30

Het is onaanvaardbaar dat zoveel mensen in armoede blijven leven terwijl grote voedseloverschotten uit de Europese Economische Gemeenschap niet worden gebruikt. De burgers hebben het recht te weten hoe de zaken zich in werkelijkheid voordoen. Derhalve wordt bepaald dat de Minister tot wiens bevoegdheid de landbouw behoort, die voedseloverschotten ter beschikking van de O.C.M.W.'s en van de sociale en liefdadige instellingen stelt.

Art. 31

Het is normaal dat diezelfde Minister de bevoegdheid krijgt om de voorwaarden waaronder en de wijze waarop die voedseloverschotten beschikbaar worden gesteld, te bepalen.

Art. 32

Het Parlement moet inzage kunnen nemen van een verslag waarin worden vermeld de omvang van de beschikbare overschotten en de hoeveelheden die elk jaar ter beschikking van de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn en van de sociale en liefdadige instellingen worden gesteld.

Art. 33

Het is ergerlijk te moeten constateren dat de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn niet over voldoende middelen beschikken, terwijl sommigen daarentegen genoeg middelen hebben om grote bedragen te spenderen aan spelen en weddenschappen of aan de Nationale Loterij. Op die luxe- en door kansspelen mogelijk gemaakte uitgaven is er bovendien geen heffing ten voordele van de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Voorgesteld wordt om bovenop de reeds aan de Gewesten geregistreerde belastingen nog eens 5 % extra van de bruto-inkomsten van de Nationale Loterij en van alle spelen en weddenschappen te heffen om de dotatie van de Bijzonder fonds voor maatschappelijk welzijn aan te vullen. Wij herinneren eraan dat dit Fonds werd gevormd door een afhouding van het Gemeentefonds.

De Staat en de Gemeenschappen laten er zich op voorstaan dat zij het Bijzonder fonds voor maatschappelijk welzijn verdelen, terwijl het in feite niet

seulement du montant avancé mais également de l'intérêt légal à charge de cet organisme social.

Art. 30

Le fait qu'un nombre important de citoyens restent dans la pauvreté, alors que des surplus alimentaires importants sont inutilisés au niveau de la Communauté économique européenne, ne peut être admis et les citoyens ont droit à connaître l'ensemble de la réalité en la matière. Il est dès lors prévu que le Ministre qui a l'agriculture dans ses attributions met ces excédents alimentaires à la disposition des C.P.A.S. et des organisations sociales ou caritatives.

Art. 31

Il apparaît normal de laisser à ce même Ministre le pouvoir de fixer les conditions et les modalités de mise à la disposition des excédents alimentaires.

Art. 32

Toutefois, le Parlement doit pouvoir disposer d'un rapport présentant l'importance des excédents disponibles ainsi que les quantités mises à la disposition des Centres publics d'aide sociale et des organisations sociales ou caritatives au cours de chaque année.

Art. 33

Il est révoltant de constater que les Centres publics d'aide sociale ne disposent pas de moyens suffisants alors que, par contre, certains citoyens disposent de moyens suffisants pour dépenser des montants importants à des jeux et paris ou à la Loterie nationale. De plus, ces dépenses somptuaires et hasardeuses ne font pas l'objet d'un prélèvement en faveur des Centres publics d'aide sociale. Il est proposé de remédier à cette situation en prévoyant que 5 % des recettes brutes de la Loterie nationale et de l'ensemble des jeux et des paris soient prélevées complémentaiement aux taxes déjà ristournées aux Régions pour compléter la dotation du Fonds spécial de l'aide sociale qui, rappelons-le, a été constitué d'un simple prélèvement sur le Fonds des communes.

L'Etat et les Communautés se prévalent de répartir le Fonds spécial de l'aide sociale alors qu'en fait il s'agit non pas d'une subvention de l'Etat ou des

om een subsidie van de Staat of de Gemeenschappen gaat maar om een gedwongen subsidie van de gemeenten aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Art. 34

De uitkering van het bestaansminimum is een wettelijke nationale opdracht die aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn is toevertrouwd. Normaal zou de Staat dat recht op de bestaansminimum volledig te zijnen laste moeten nemen.

In een recente verklaring achtte Staatssecretaris Miet Smet het trouwens normaal dat de nationale gemeenschap 72 % van het bestaansminimum op zich neemt. Ten onrechte voerde zij daarbij aan dat dit in Vlaanderen inderdaad het geval is. Die redenering vloeit voort uit een verwarring tussen de 50 % Rijks-subsidie op het stuk van bestaansminimum en het criterium « bestaansminimum » dat in het Vlaamse Gewest, met uitzondering van de O.C.M.W.'s van Antwerpen en Gent, wordt gehanteerd om de verdelingscriteria voor het Bijzonder fonds voor maatschappelijk welzijn te bepalen.

Om de realiteit in overeenstemming te brengen met de billijkheid, zoals door Staatssecretaris Miet Smet is geëist, wordt voorgesteld dat de Staat een subsidie ten belope van 75 % van het bedrag van het bestaansminimum aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn verleent.

Er zij op gewezen dat de Staat in Nederland 90 % en in Frankrijk 100 % van die wettelijke sociale bijstand voor zijn rekening neemt.

Het lijkt logisch het aandeel van de plaatselijke gemeenschap op 25 % te handhaven, teneinde een systeem in stand te houden waarin de instanties die over de toekenning van sociale uitkeringen beslissen, zelf verantwoordelijkheid dragen. In de huidige situatie, die door een aanzienlijke toename van het aantal gerechtigden op het bestaansminimum wordt gekenmerkt, is die bijdrage van 25 % ruim voldoende.

Art. 35

Er moet worden bepaald dat het voorschot op de Rijkssubsidie inzake bestaansminimum 50 % bedraagt van de door de Staat verschuldigde subsidie en dat dit voorschot tijdens het eerste trimester van ieder jaar wordt uitgekeerd.

Thans beroept de Staat er zich immers op dat hij aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn voorschotten verleent; onlangs, in februari 1986, heeft hij een vierde voorschot voor 1985 verleend, dat nog niet eens even hoog is als het aan vele Openbare centra voor maatschappelijk welzijn verschuldigde bedrag, terwijl de voor 1984 verschuldigde subsidies nog lang niet volledig aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn zijn uitgekeerd.

Communautés mais d'une subvention forcée des communes aux Centres publics d'aide sociale.

Art. 34

Le droit à un minimum de moyens d'existence est une mission légale nationale confiée aux Centres publics d'aide sociale. Normalement, l'Etat devrait prendre à sa charge l'entièreté de ce droit à un minimum de moyens d'existence.

Dans une déclaration récente, le Secrétaire d'Etat Miet Smet a d'ailleurs estimé normal que 72 % du minimum de moyens d'existence soient pris en charge par la collectivité nationale. Elle se prévaut, à tort, du fait qu'il en est ainsi, dit-elle, en Flandre; son raisonnement résulte d'une confusion entre les 50 % de subventions de l'Etat en matière de minimum de moyens d'existence et le critère « minimum de moyens d'existence » pris en considération en Région flamande pour déterminer les critères de répartition du Fonds spécial de l'aide sociale, à l'exception toutefois des C.P.A.S. d'Anvers et de Gand.

Afin que la réalité soit conforme à cette équité réclamée par le Secrétaire d'Etat, Miet Smet, il est proposé que l'Etat octroie une subvention égale à 75 % du montant du minimum de moyens d'existence aux Centres publics d'aide sociale.

Il faut préciser que, aux Pays-Bas, 90 % de l'aide sociale légale et, en France, 100 % de cette aide sociale légale sont pris en charge par l'Etat.

Il apparaît logique de maintenir une prise en charge par la collectivité locale de 25 % afin de maintenir un système de responsabilités par les instances qui décident de l'octroi des prestations d'aide sociale. Cette prise en charge de 25 %, dans la conjoncture actuelle caractérisée par un accroissement sensible des bénéficiaires du minimum de moyens d'existence, est nettement suffisante.

Art. 35

Il convient de prévoir que l'avance sur la subvention de l'Etat, en matière de minimum de moyens d'existence, est égale à 50 % de la subvention due par l'Etat et qu'elle est octroyée au cours du premier trimestre de chaque année.

En effet, actuellement, l'Etat se prévaut d'octroyer des avances aux Centres publics d'aide sociale; il vient d'octroyer, en février 1986, une quatrième avance 1985 n'équivalant pas encore au montant dû à de nombreux Centres publics d'aide sociale, alors même que les subventions dues pour l'année 1984 sont encore loin d'être versées dans leur intégralité aux Centres publics d'aide sociale.

Met het oog op een zindelijk taalgebruik moet ervoor gewaakt worden dat de Staat het begrip « voorschot » niet ten onrechte hanteert.

Art. 36

Dit artikel bepaalt dat de Staat aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn de wettelijke rente moet betalen als hij de door hem verschuldigde subsidies niet binnen de gestelde termijnen heeft uitgekeerd.

Art. 37

Er moet worden bepaald dat de betaling van de bedragen die door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn aan de Staat verschuldigd zijn uit hoofde van een voorheffing op de personenbelasting of van sociale zekerheidsbijdragen die aan sociale instellingen verschuldigd zijn, kan worden opgeschort wanneer de Staat of de Gemeenschap aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn zelf bepaalde bedragen verschuldigd is, hetzij als toelagen voor het bestaansminimum, hetzij als uitkeringen uit het Bijzonder fonds voor maatschappelijk welzijn, hetzij als subsidies voor bepaalde sociale taken of uitzonderlijke werkzaamheden.

Thans wordt immers met twee maten en twee gewichten gewerkt.

Art. 38

De tewerkstelling door de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn van bijstandsgerechtigde personen moet worden aangemoedigd. Bij die tewerkstelling gaat het vaak om personen zonder opleiding. Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn stelt die personen niet alleen tewerk, maar bezorgt hen ook een opleiding.

Het lijkt derhalve normaal dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn voor die arbeidsplaatsen van de werkgeversbijdrage wordt vrijgesteld.

Die regeling zal de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn bovendien in staat stellen meer mensen het voordeel van artikel 60 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn te laten genieten.

Art. 39

Volgens die bepaling kunnen degenen die krachtens artikel 60, § 7 van de organieke wet op de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn, door een Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn zijn

Il convient, dès lors, de respecter la terminologie et de veiller à ce que la notion même d'avances ne soit pas employée abusivement par l'Etat.

Art. 36

Cette disposition prévoit qu'à défaut d'octroi des subventions dues par l'Etat dans les délais impartis, l'Etat doit aux Centres publics d'aide sociale les intérêts légaux.

Art. 37

Il convient de prévoir que les créances dues à l'Etat par les Centres publics d'aide sociale, que ce soit à titre d'octroi des précomptes aux personnes physiques ou des charges de la sécurité sociale dues aux organismes sociaux, peuvent être suspendues lorsque l'Etat ou la Communauté doivent eux-mêmes aux Centres publics d'aide sociale des montants, que ce soit à titre de subventions minimum de moyens d'existence, répartition du Fonds spécial de l'aide sociale, subvention pour des tâches sociales déterminées ou pour des travaux extraordinaires.

Il y a en effet, actuellement, deux poids, deux mesures.

Art. 38

Il convient d'encourager la mise au travail de personnes aidées par les Centres publics d'aide sociale. Dans cette hypothèse, très souvent le Centre public d'aide sociale met au travail des personnes sans formation; il complète la mise au travail par une formation de ces personnes.

Il apparaît, dès lors, normal que le Centre public d'aide sociale soit dispensé du paiement des cotisations patronales pour ces mises au travail.

De plus, cette solution permettra, avec le même budget, aux Centres publics d'aide sociale d'accroître le nombre de bénéficiaires de l'article 60 de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale.

Art. 39

Cette disposition prévoit que les personnes qui ont été mises au travail par un Centre public d'aide sociale en application de l'article 60, § 7, de la loi organique des Centres publics d'aide sociale, peuvent

tewerkgesteld, zonder wachttijd toegang hebben tot het derde arbeidscircuit of tot het bijzonder tijdelijk kader.

Het lijkt immers onaanvaardbaar dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn werklozen motiveert, hen een opleiding verstrekt waardoor zij niet alleen weer levenslust, maar ook zin om te werken en arbeidsvreugde krijgen en dat zij daarna als enige mogelijkheid een werkloosheidsuitkering kunnen ontvangen, wat de betrokkenen alle hoop ontnemt om opnieuw een plaats in het arbeidsproces te krijgen.

Derhalve wordt voorgesteld de banen die door de plaatselijke instanties worden gecreëerd binnen het raam van het derde arbeidscircuit of het bijzonder tijdelijk kader, naar rata van ten hoogste 10 % voor gerechtigden op het voordeel van artikel 60 open te stellen.

Art. 40

Het is niet normaal dat personen die door een Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn worden tewerkgesteld of gerechtigden op het bestaansminimum, tot nog toe geen toegang hebben tot de door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening opgezette beroepsopleiding. Derhalve wordt voorgesteld hen die toegang niet langer te ontfangen.

avoir accès, sans période de stage, à un troisième circuit de travail ou à un cadre spécial temporaire.

En effet, après que les Centres publics d'aide sociale aient motivé ces personnes sans emploi, leur aient donné une formation leur permettant de retrouver, outre le goût de vivre, le goût et le plaisir de travailler, il apparaît absolument inadmissible que la seule solution soit l'octroi d'allocations de chômage aux intéressés, ce qui leur fait perdre tout espoir de réinsertion professionnelle.

Il est, dès lors, proposé que les troisièmes circuits de travail et les cadres spéciaux temporaires, mis en œuvre par les pouvoirs locaux, soient ouverts à raison d'un quota maximum de 10 % à ces bénéficiaires de l'article 60.

Art. 40

Il est anormal que des personnes mises au travail par un Centre public d'aide sociale ou des bénéficiaires du droit à un minimum de moyens d'existence ne puissent actuellement avoir accès à la formation professionnelle mise en œuvre par l'Office national de l'emploi. Il est, dès lors, proposé de leur ouvrir l'accès à ces formations.

Ph. BUSQUIN

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK I

Juridische bescherming tegen en informatie omtrent overmatige of onrechtmatige schuldenlast

Artikel 1

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op alle kredietoperaties die gewoonlijk door natuurlijke personen of rechtspersonen onder bezwarende titel of om niet worden gedaan. Zij hebben meer bepaald betrekking op geldleningen, huurkoopcontracten en alle kredietoperaties die samenhangen met een verkoop of een levering van diensten, met inbegrip van de verkoop of de levering van diensten waarbij de betaling uitgesteld of gespreid wordt.

Van het toepassingsgebied van dit hoofdstuk zijn uitgesloten de hypothecaire leningen, alsmede alle financieringscontracten voor consumptieve kredieten die aan handelaars, industriëlen, landbouwers, ambachtsheden of beoefenaars van een vrij beroep met het oog op hun beroepsbezigheid worden verleend.

Art. 2

Agressieve reclame is verboden. Onder agressieve reclame wordt verstaan de reclame die rechtstreeks naar de consument wordt gezonden en de drang tot het kopen op krediet wil creëren.

Elke ontvangen of waargenomen reclame, wat ook het reclamemedium is, die betrekking heeft op een van de in artikel 1 bedoelde leningen, contracten of kredietoperaties moet melding maken van de identiteit van de geldschieter, het doel en de duur van de voorgestelde transactie, de totale kostprijs en, in voorkomend geval, het werkelijke totale rentetarief en de forfaitaire kosten per dossier en per afbetaling.

Art. 3

De bedrijvigheid die erin bestaat schulden te centraliseren, is verboden. Diegene die schulden centraliseert, is de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die beroepshalve zijn diensten verleent bij de totstandkoming van een consumptief financieringscontract of bij de wijziging van de voorwaarden ervan.

PROPOSITION DE LOI

CHAPITRE Ier

La protection et l'information juridiques contre l'endettement excessif ou abusif

Article 1er

Les dispositions du présent chapitre s'appliquent à toutes opérations de crédit consenties à titre habituel par des personnes physiques ou morales que ce soit à titre onéreux ou gratuit. Elles visent en particulier les prêts d'argent, les contrats de location-vente et toutes opérations de crédit liées à des ventes ou à des prestations de services y compris les ventes et prestations de services dont le paiement est échelonné ou différé.

Sont exclus du champ d'application du présent chapitre les prêts hypothécaires ainsi que toutes conventions de crédit à la consommation consenties pour ses besoins professionnels à un commerçant, industriel, agriculteur, artisan ou personne exerçant une profession libérale.

Art. 2

Toute publicité agressive est proscrite. On entend, par là, les publicités envoyées directement chez le consommateur et visant à créer le besoin de vivre à crédit.

Toute publicité, reçue ou perçue, qui, quel que soit son support, porte sur l'un des prêts, contrats ou opérations de crédit visés à l'article 1er, doit préciser l'identité du prêteur, la nature, l'objet et la durée de l'opération proposée ainsi que le coût total et, s'il y a lieu, le taux effectif global du crédit et les perceptions forfaitaires par dossier et par échéance.

Art. 3

L'activité de centralisateur de dettes est interdite. On entend par centralisateur de dettes, la personne physique ou morale qui a pour fonction d'aider soit à la conclusion d'une convention de crédit à la consommation, soit à la modification des modalités d'exécution de pareilles conventions.

Art. 4

De verkoop of de verhuring is eerst voltrokken na een termijn van zeven werkdagen te rekenen van de werkdag die volgt op de dag waarop het voorschot is betaald en een exemplaar van het contract aan de koper ter hand is gesteld. Een afscheurbaar formulier moet bij het aanbod worden gevoegd om de uitoefening van dit recht van intrekking mogelijk te maken.

Art. 5

Wanneer een verkoop- of verhuurcontract aanleiding geeft tot een kredietverrichting, moet in elk van de contracten worden bepaald dat dit laatste automatisch nietig is wanneer de verkoop of de verhuring niet doorgaat of wanneer de financiering niet tot stand komt.

In ieder geval kan de rechtbank, wanneer de hoofdovereenkomst van verkoop of verhuring wordt betwist, de uitvoering van het financieringscontract schorsen tot het geschil opgelost is.

De kredietovereenkomst is van rechtswege ontbonden of vernietigd wanneer het contract met het oog waarop ze werd gesloten door de rechtbank ontbonden of vernietigd wordt.

Art. 6

Het gebruik van handelspapier, zoals wisselbrieven, wissels ter betaling van consumptieve kredietoperaties is verboden.

Art. 7

De uitvoering van de verplichtingen van de schuldenaar kan bij beslissing van de rechtbank worden geschorst of aangepast in geval van :

- 1) ziekte of ongeval, met uitsluiting van beroepsziekten of arbeidsongevallen;
- 2) een door de representatieve organisaties erkende staking en lock-out;
- 3) volledige werkloosheid of verlies van betrekking;
- 4) niet-betaling van de bezoldiging of van enige vergoeding aan de gerechtigden ten gevolge van de sluiting of de herstructurering van een onderneming of ten gevolge van boedelafstand;
- 5) feitelijke scheiding, scheiding van tafel en bed of echtscheiding;
- 6) overlijden of hoge ziektekosten;
- 7) een onvoorziene dwingende sociale reden en in geval van overmacht.

Het vonnis bepaalt de totale duur van de schorsing van betaling of de gewijzigde verplichtingen van de schuldenaar. Het kan bepalen dat de verschuldigde

Art. 4

La vente ou la location n'est parfaite qu'après un délai de sept jours ouvrables à dater du jour ouvrable qui suit le jour où l'acompte a été payé et où un exemplaire du contrat a été remis à l'acheteur. Pour permettre l'exercice de cette faculté de rétraction, un formulaire détachable est joint à l'offre préalable.

Art. 5

Lorsqu'un contrat de vente ou de location donne lieu à une opération de crédit, chacun des contrats doit obligatoirement prévoir qu'il est automatiquement annulé lorsque la vente ou la location n'a pas lieu ou lorsque le financement n'est pas réalisé.

Dans tous les cas, en cas de contestation sur le contrat principal de vente ou de location, le tribunal peut jusqu'à la solution du litige, suspendre l'exécution du contrat de crédit.

Celui-ci est résolu ou annulé de plein droit lorsque le contrat en vue duquel il a été conclu est lui-même judiciairement résolu ou annulé.

Art. 6

L'usage des lettres de commerce, telles que lettres de change, traites en représentation d'opérations de crédit à la consommation, est interdit.

Art. 7

L'exécution des obligations du débiteur peut être suspendue ou modulée par décision judiciaire en cas de :

- 1) maladie ou accident à l'exclusion de la maladie professionnelle ou de l'accident du travail;
- 2) grève reconnue par les organisations représentatives et lock-out;
- 3) chômage complet ou perte d'emploi;
- 4) défaut de paiement de la rémunération ou des indemnités à leurs ayants droit par suite de fermeture ou de restructuration de l'entreprise ou par suite d'abandon d'actif;
- 5) séparation de fait, séparation légale, divorce;
- 6) décès, frais de santé importants;
- 7) raison sociale impérieuse, inopinée et en cas de force majeure.

Le jugement précise la durée totale de la suspension de paiement ou les nouvelles modalités des obligations du débiteur. Il peut également décider que,

bedragen tijdens de schorsingsperiode geen rente opbrengen. De rechter kan ook, op verzoek van de schuldenaar die ongelukkig en te goeder trouw is, gemakkelijke betalingsvoorwaarden toestaan.

Art. 8

De beslagrechter kan oordelen over de opportuniteit van de uitvoeringsmaatregelen zoals de openbare verkoop. Hij is gemachtigd om de terugbetaling voor de betrokken partijen zo doeltreffend en rationeel mogelijk te regelen.

Art. 9

Bij verbreking van het contract moeten de sancties beperkt blijven tot een door de Koning vast te stellen bedrag, dat door de rechter kan worden verlaagd naar gelang van het geval.

HOOFDSTUK II

Vrijwaring van inkomsten die niet vatbaar zijn voor beslag noch overdracht

Art. 10

Artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Art. 1408.* — Op de roerende goederen die voor het levensonderhoud van de beslagene en diens gezin volstrekt noodzakelijk zijn, mag geen beslag worden gelegd. Die goederen mogen evenwel in beslag worden genomen indien het luxeartikelen en dus waardevolle goederen betreft en zij hun noodzakelijk karakter hebben verloren wegens hun aantal en hun hoeveelheid. Zij zijn tevens voor beslag vatbaar indien zij de materiële elementen van een handelszaak vormen. »

Art. 11

Artikel 1412 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Art. 1412.* — De beperkingen bedoeld in de artikelen 1409 en 1410, met uitzondering van die welke in artikel 1410, § 2, 6° en 7° opgesomd worden, zijn niet van toepassing :

1) wanneer de overdracht of het beslag wordt verricht wegens de onderhoudsverplichtingen bedoeld in de artikelen 203, 205, 206, 207, 212, 221, 268, 1° lid, 301, 303, 337, 340b, 340c, 342a, 351, 762, 1448, 1537 en 1575 van het Burgerlijk Wetboek;

durant la suspension, les sommes dues ne produiront point d'intérêts. Le juge peut également octroyer des facilités de paiement à la demande du débiteur malheureux et de bonne foi.

Art. 8

Le juge des saisies peut apprécier l'opportunité des mesures d'exécution telles que les ventes publiques. Il est habilité à aménager le remboursement de la manière la plus efficace et la plus rationnelle pour les parties en cause.

Art. 9

En cas de rupture du contrat, les pénalités sont impérativement limitées à un montant, fixé par le Roi, en dessous duquel le juge a la faculté de descendre en fonction de chaque cas individuel.

CHAPITRE II

La garantie de revenus insaisissables et incessibles

Art. 10

L'article 1408 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

« *Art. 1408.* — Ne peuvent être saisis les biens mobiliers strictement nécessaires à la vie et au travail du saisi et de sa famille. Ces biens peuvent toutefois être saisis s'il s'agit de biens de valeur en raison de leur caractère luxueux et s'ils perdent leur caractère nécessaire en raison de leur nombre et de leur quantité. Ils sont également saisissables s'ils constituent des éléments corporels d'un fonds de commerce. »

Art. 11

L'article 1412 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« *Art. 1412.* — Les limitations prévues aux articles 1409 et 1410, à l'exception de celles énoncées à l'article 1410, § 2, 6° et 7°, ne sont pas applicables :

1) lorsque la cession ou la saisie sont opérées en raison des obligations alimentaires prévues par les articles 203, 205, 206, 207, 212, 221, 268, alinéa 1er, 301, 303, 337, 340b, 340c, 342a, 351, 762, 1448, 1537 et 1575 du Code civil;

2) wanneer het loon, het pensioen of de toelage moet worden uitgekeerd aan de echtgenoot van de werknemer bij toepassing van artikel 218 of artikel 268, 2e lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Wanneer de bedragen die aan de werknemer verschuldigd zijn, hem geheel of gedeeltelijk niet mogen worden uitgekeerd om een van de redenen in het eerste lid bedoeld, zijn die bedragen slechts vatbaar voor overdracht of beslag om een andere reden, tot beloop van het bedrag dat is vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk, vermindert met de bedragen die zijn overgedragen, in beslag genomen of aan de echtgenoot betaald, krachtens de wetsbepalingen die in het eerste lid worden genoemd. »

HOOFDSTUK III

Gewaarborgde energie- en watervoorziening

§ 1. Verwarmingstoelage

Art. 12

Er wordt een verwarmingstoelage ingesteld ten gunste van de hieronder bedoelde gerechtigden.

Art. 13

Op een verwarmingstoelage hebben recht :

1) iedere natuurlijke persoon voor wie persoonlijk een van de volgende beslissingen is genomen :

a) toekenning van een bestaansminimum krachtens de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum;

b) toekenning van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden krachtens de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden;

c) toekenning van een tegemoetkoming voor minder-validen krachtens de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van een tegemoetkoming aan de minder-validen.

2) ieder natuurlijke persoon die beschikt over inkomsten die gelijk zijn aan of lager dan het bestaansminimum.

Art. 14

§ 1. Het jaarbedrag van de verwarmingstoelage stemt overeen met de kostprijs van 1 000 liter lichte stookolie; het wordt elk jaar op 1 september door de Minister van Economische Zaken vastgesteld; het mag in geen geval lager zijn dan 10 000 F per jaar.

2) lorsque la rémunération, la pension ou l'allocation doit être payée au conjoint du travailleur par application de l'article 218 ou de l'article 268, alinéa 2, du Code civil.

Lorsque tout ou partie des sommes dues au travailleur ne peuvent lui être payées pour l'une des causes prévues à l'alinéa 1er, ces sommes ne sont saisissables ou cessibles d'un autre chef qu'à concurrence de la quotité déterminée conformément aux dispositions du présent chapitre, diminuée des montants cédés, saisis ou payés au conjoint en vertu des dispositions légales indiquées au premier alinéa. »

CHAPITRE III

L'approvisionnement garanti en énergie et en eau

§ 1er. L'allocation de chauffage

Art. 12

Il est instauré une allocation de chauffage en faveur des bénéficiaires visés ci-après.

Art. 13

Ont droit à une allocation de chauffage :

1) toute personne physique qui fait personnellement l'objet de l'une des décisions suivantes :

a) octroi du minimum de moyens d'existence, en vertu de la loi du 7 août 1974 instaurant le droit à un minimum de moyens d'existence;

b) octroi du revenu garanti aux personnes âgées en vertu de la loi du 1er avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées;

c) octroi d'une allocation d'handicapé, en vertu de la loi du 27 juin 1969 relative à l'octroi d'une allocation aux handicapés.

2) toute personne physique qui dispose de revenus équivalents ou inférieurs au droit à un minimum de moyens d'existence.

Art. 14

§ 1. Le montant annuel de l'allocation de chauffage correspond au coût de 1 000 litres de fuel léger; il est fixé au 1er septembre de chaque année par le Ministre des Affaires économiques; il ne peut en aucun cas être inférieur à 10 000 F par an.

§ 2. De verwarmingstoelage kan slechts eenmaal per jaar en per woning worden toegekend en mag in geen geval het bedrag van de uitgaven voor verwarming overschrijden.

§ 3. De Koning kan de bovenvermelde bedragen wijzigen.

Art. 15

De verwarmingstoelage wordt toegekend door het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

Art. 16

Bij het Bijzonder fonds voor maatschappelijk welzijn wordt een afzonderlijke sectie voor verwarmingstoelagen opgericht. Die afzonderlijke sectie wordt gestijfd door een rechtstreekse afhouding bij de maatschappijen en instellingen die bedrijvig zijn op het gebied van de produktie van elektriciteit, van de invoer, het vervoer en de distributie van aardgas of van steenkool. Het afgehouden bedrag is gelijk aan 1/1 000 van de respectieve omzet van die maatschappijen en instellingen.

De Koning kan het percentage van de afhouding wijzigen.

Art. 17

Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn ontvangt van het Bijzonder fonds voor maatschappelijk welzijn een specifiek bedrag voor verwarmingstoelagen. Dat bedrag is evenredig aan het aandeel van het O.C.M.W. in dat Fonds.

§ 2. *Onderbreking van energie- en watervoorziening*

Art. 18

De maatschappijen voor energie- en watervoorziening mogen de levering niet onderbreken zonder de op die openbare dienstverlening gerechtigde personen vooraf tot betaling van de verschuldigde bedragen te hebben aangemaand en zonder, eventueel in samenwerking met het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, getracht te hebben een regeling voor de aanzuivering van de schuld te vinden.

Art. 19

Als geen overeenstemming over het opmaken van een aanzuiveringsplan is bereikt of het aanzuive-

§ 2. L'allocation de chauffage ne peut être octroyée qu'une seule fois par an et par logement et ne peut en aucun cas dépasser le montant des paiements effectués pour les frais de chauffage.

§ 3. Le Roi peut modifier les montants précités.

Art. 15

L'allocation de chauffage est octroyée par le Centre public d'aide sociale.

Art. 16

Il est créé une section particulière au Fonds spécial de l'aide sociale en faveur des allocations de chauffage. Cette section particulière est alimentée par un prélèvement direct auprès des sociétés et institutions de production d'électricité, d'importation, de transport et de distribution de gaz naturel, d'importation, de transport et de distribution de charbon. Le montant prélevé à ces entreprises correspond à 1/1 000 du montant de leur chiffre d'affaires respectif.

Le Roi peut modifier le pourcentage du prélèvement.

Art. 17

Le Centre public d'aide sociale reçoit du Fonds spécial de l'aide sociale un montant financier spécifique pour les allocations de chauffage. Ce montant est proportionnel à la quote-part du C.P.A.S. dans ledit Fonds.

§ 2. *L'interruption de la fourniture d'énergie et d'eau*

Art. 18

Les sociétés distributrices d'énergie et d'eau ne peuvent procéder à l'interruption de la fourniture sans avoir préalablement mis en demeure les bénéficiaires de ce service public de rembourser les montants dus et sans avoir tenté de mettre au point l'apurement de la dette, éventuellement en collaboration avec le Centre public d'aide sociale.

Art. 19

A défaut d'accord quant à l'élaboration du plan d'apurement, toute menace d'interruption doit être

ringsplan klaarblijkelijk niet is nageleefd, wordt van elke bedreiging met onderbreking van de voorziening kennis gegeven aan het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn en aan de schuldenaar, die vanaf de datum van ontvangst van de kennisgeving ieder over een termijn van twintig dagen beschikken om bij de rechtbank verzet te doen.

Art. 20

In geval van verzet beslist de rechter, na de partijen en zo nodig een vertegenwoordiger van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn te hebben gehoord, over eventueel uitstel, alsmede over de mate waarin de prestaties worden verleend, ofwel geeft hij toestemming om de energie- of watervoorziening te onderbreken.

HOOFDSTUK IV

Terugvordering van uitkeringen tot onderhoud

Art. 21

Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn is gelast, na onderzoek naar de bestaansmiddelen, voorschotten toe te kennen op de verschuldigde doch niet ontvangen uitkeringen tot onderhoud.

Art. 22

Op een uitkering tot onderhoud hebben recht :

1) ieder kind dat in België verblijft en waarvan de in België verblijvende vader of moeder, hetzij zich gedurende ten minste twee termijnen geheel of gedeeltelijk onttrekt aan de verplichting tot betaling van onderhoudsgeld die hun door een uitvoerbare gerechtelijke beslissing dan wel bij echtscheiding door onderlinge toestemming of bij scheiding van tafel en bed, door de overeenkomst bedoeld bij artikel 1288, 3° en 4°, van het Gerechtelijk Wetboek is opgelegd, hetzij zich gedurende die termijnen in de onmogelijkheid bevindt om aan die verplichting te voldoen;

2) de onderhoudsgerechtigde die het onderhoudsgeld dat tussen echtgenoten tijdens het huwelijk dan wel na echtscheiding of na scheiding van tafel en bed verschuldigd is, niet ontvangt.

Art. 23

Het bedrag van het voorschot op de uitkering tot onderhoud is gelijk aan die uitkering zoals ze in de

notifiée au débiteur et au Centre public d'aide sociale qui disposent chacun d'un délai de vingt jours à dater de la réception de la notification pour faire opposition auprès du tribunal.

Art. 20

En cas d'opposition, le juge, après avoir entendu les parties et, au besoin, un représentant du Centre public d'aide sociale, décide des termes et des délais éventuels, des modalités d'octroi des prestations, ou autorise l'interruption de la fourniture de l'énergie ou de l'eau.

CHAPITRE IV

Le recouvrement des pensions alimentaires

Art. 21

Le Centre public d'aide sociale est chargé d'accorder, après enquête sur les ressources, des avances sur les pensions alimentaires dues mais non perçues.

Art. 22

Ont droit aux avances sur les pensions alimentaires :

1) tout enfant ayant sa résidence en Belgique dont le père ou la mère résidant en Belgique se soustrait totalement ou partiellement ou se trouve hors d'état de faire face, pendant deux termes au moins, au versement d'une pension alimentaire mise à leur charge par décision de justice exécutoire ou, en cas de divorce par consentement mutuel ou d'une séparation de corps, par la convention visée à l'article 1288, 3° et 4° du Code judiciaire;

2) le créancier d'aliment qui ne perçoit pas la pension alimentaire due entre époux durant le mariage, après divorce ou après séparation de corps.

Art. 23

Le montant de l'avance sur pension alimentaire est celui de la pension alimentaire fixée dans la

rechterlijke beslissing of in de bij artikel 22 bedoelde overeenkomst vastgesteld is, zonder dat het voorschot evenwel het bedrag mag overschrijden van de kinderbijslag voor wezen, bedoeld bij artikel 50*bis* van de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslag voor lonarbeiders, wat de in het 1° bedoelde gerechtigden betreft en het bedrag van het bestaansminimum wat de in het 2° bedoelde gerechtigden betreft.

Art. 24

Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn treedt tot beloop van het bedrag van het toegekende voorschot in de rechten van de uitkeringsgerechtigde.

Art. 25

Na ontvangst van de aanvraag maant het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de onderhoudsplichtige bij aangetekende brief aan zijn verplichtingen na te komen en vordert het de vervallen termijnen. Vanaf die kennisgeving is de onderhoudsplichtige alleen bevrijd door de aan het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn gerichte betalingen.

De aangetekende brief geldt als ingebrekestelling in de zin van artikel 1139 van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 26

Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn kan het Bestuur van de Directe Belastingen, het Bestuur van de Belasting over de Toegevoegde Waarde, de Registratie en Domeinen, alsmede om het even welke andere instellingen die met een opdracht van openbaar nut belast zijn en over gegevens beschikken die van nut kunnen zijn, verzoeken alle inlichtingen te verstrekken die het voor de terugvordering van de onderhoudsschuld noodzakelijk acht.

Art. 27

Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn betaalt het voorschot op de uitkering tot onderhoud en, in voorkomend geval, het bedrag van het onderhoudsgeld dat het voorschot zou overschrijden, bij postmandaat uit aan de uitkeringsgerechtigde of diens wettelijke vertegenwoordiger. Indien de onderhoudsplichtige op de vervaldag, bedoeld bij de in artikel 22 vermelde beslissing of overeenkomst, vrijwillig een termijnbetaling verzuimt, is hij van ambtswege een jaarlijkse moratoire rente verschuldigd, die tegen de wettelijke rentevoet berekend wordt en aan het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn toekomt.

décision judiciaire ou la convention visées à l'article 22 sans pouvoir excéder toutefois le montant de l'allocation familiale d'orphelin visée à l'article 50*bis* des lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés en ce qui concerne les bénéficiaires visés au 1° et le montant du droit à un minimum de moyens d'existence, en ce qui concerne les bénéficiaires visés au 2°.

Art. 24

Le Centre public d'aide sociale est subrogé dans les droits du créancier à concurrence du montant de l'avance versée.

Art. 25

Après réception de la demande, le Centre public d'aide sociale met, par lettre recommandée, le débiteur en demeure de remplir ses obligations et lui réclame les termes échus. A partir de cette notification, seuls les paiements adressés au Centre public d'aide sociale sont libératoires pour le débiteur.

Cette lettre recommandée vaut mise en demeure du débiteur au sens de l'article 1139 du Code civil.

Art. 26

Le Centre public d'aide sociale peut demander à l'Administration des Contributions Directes, à l'Administration de la Taxe sur la valeur ajoutée, de l'Enregistrement et des Domaines ainsi qu'à toutes autres institutions ou organismes chargés d'une mission d'intérêt public qui disposent de données susceptibles d'être utiles, de lui fournir tous les renseignements qu'il estime nécessaires au recouvrement de la dette alimentaire.

Art. 27

Le Centre public d'aide sociale verse l'avance sur la pension alimentaire et le cas échéant le montant de la pension alimentaire qui la dépasserait par assignation postale au créancier ou à son représentant légal. Si le débiteur ne s'acquitte pas volontairement d'un terme à l'échéance prévue par la décision ou la convention visées à l'article 22, il est redevable d'office et par an d'un intérêt de retard calculé au taux d'intérêt légal, lequel reste acquis au Centre public d'aide sociale.

Art. 28

Bij de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers wordt een Rijksbureau voor alimentatievoorderingen opgericht dat gelast is aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn de voorschotten terug te betalen die binnen het jaar niet konden worden teruggevorderd.

Bovendien staat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn in voor de administratieve kosten veroorzaakt door de toekenning en de terugvordering van de voorschotten mits het in het eerste lid bedoelde bureau een forfaitaire vergoeding van 15 000 F per dossier betaalt. Dat bedrag kan bij koninklijk besluit worden verhoogd.

HOOFDSTUK V

Veralgemeende toekenning van voorschotten op sociale uitkeringen

Art. 29

Iedere instelling die belast is met de toekenning van sociale uitkeringen is verplicht aan de aanvrager een voorschot te betalen wanneer het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn daarom verzoekt.

Wanneer geen voorschotten op sociale uitkeringen toegekend worden en indien blijkt dat uitkeringen verschuldigd waren, moet de instelling die de sociale uitkeringen verschuldigd is, aan het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn het bedrag van de eventueel door dat Centrum aan de gerechtigde toegekende voorschotten vermeerderd met de wettelijke rente, terugbetalen.

HOOFDSTUK VI

Aanwending voor sociale doeleinden van de voedseloverschotten van de Europese Economische Gemeenschap

Art. 30

De Minister tot wiens bevoegdheid de Landbouw behoort, is verplicht de voedseloverschotten van de Europese Economische Gemeenschap ter beschikking te stellen van de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn en van de sociale of liefdadige instellingen waarvan de lijst bij een in ministerraad overlegd besluit vastgesteld wordt.

Art. 28

Il est créé, au sein de l'Office National d'Allocations Familiales pour travailleurs salariés, un Office National des Créances Alimentaires chargé de rembourser aux Centres publics d'aide sociale les avances n'ayant pas pu donner lieu à recouvrement dans l'année.

De plus, les frais d'administration relatifs à l'octroi des avances et à leurs récupérations sont supportés par le Centre public d'aide sociale, moyennant une indemnité forfaitaire de l'Office visé à l'alinéa 1er s'élevant à un montant de 15 000 F par dossier. Ce montant peut être majoré par arrêté royal.

CHAPITRE V

La généralisation de l'octroi d'avances sur allocations sociales

Art. 29

Tout organisme chargé d'octroyer des prestations sociales est tenu d'octroyer des avances au demandeur dès que le Centre public d'aide sociale en fait la demande.

A défaut d'octroi d'avances sur prestations sociales, s'il apparaît que des allocations étaient dues, l'organisme débiteur des prestations sociales doit rembourser au Centre public d'aide sociale le montant des avances éventuellement octroyées par celui-ci au bénéficiaire, majoré de l'intérêt légal.

CHAPITRE VI

L'utilisation à des fins sociales des excédents alimentaires de la Communauté Economique Européenne

Art. 30

Le Ministre qui a l'Agriculture dans ses attributions est tenu de mettre à la disposition des Centres publics d'aide sociale et des organisations sociales ou caritatives dont la liste est fixée par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les excédents alimentaires de la Communauté économique européenne.

Art. 31

De minister tot wiens bevoegdheid de Landbouw behoort, bepaalt onder welke voorwaarden en op welke wijze de bij artikel 30 bedoelde overschotten beschikbaar worden gesteld.

Art. 32

Aan het Parlement wordt in het eerste kwartaal van ieder kalenderjaar een verslag van de Minister van Landbouw bezorgd met vermelding van de omvang van de beschikbare overschotten, alsmede van de hoeveelheden die in de loop van het voorafgaande jaar ter beschikking van de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn en van de sociale of liefdadige instellingen zijn gesteld.

HOOFDSTUK VII

**De gewaarborgde toekenning van
toereikende financiële middelen aan de
Openbare centra voor
maatschappelijk welzijn**

Art. 33

5 % van de nettowinst van de Nationale Loterij en 5 % van de bruto-ontvangsten van alle spelen en weddenschappen, bedoeld in Titel III van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, worden ter aanvulling van de door de Gewesten geristorneerde belastingen door de Minister van Financiën geheven en toegevoegd aan de dotatie van het Bijzonder fonds voor maatschappelijk welzijn waarin is voorzien bij artikel 105 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Art. 34

Artikel 18, eerste lid, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De Staat verleent aan het in artikel 11 bedoelde Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een toelage van 75 % van het bedrag van het bestaansminimum, toegekend overeenkomstig de bepalingen van deze wet. »

Art. 31

Le ministre qui a l'Agriculture dans ses attributions fixe les conditions et modalités de mise à la disposition des excédents visés à l'article 30.

Art. 32

Le Parlement est saisi chaque premier trimestre de l'année civile d'un rapport du ministre qui a l'agriculture dans ses attributions présentant l'importance des excédents disponibles ainsi que des quantités mises à la disposition des Centres publics d'aide sociale et des organisations sociales ou caritatives au cours de l'exercice antérieur.

CHAPITRE VII

**La garantie de moyens financiers
suffisants aux Centres publics
d'aide sociale**

Art. 33

5 % du bénéfice net de la Loterie nationale et 5 % des recettes brutes de l'ensemble des jeux et paris visés par le Titre III du Code des Taxes assimilés aux impôts sur les revenus sont prélevés, complé- mentairement aux taxes ristournées aux Régions, par le Ministre des Finances pour venir s'ajouter à la dotation du Fonds spécial de l'aide sociale prévue à l'article 105 de la loi du 8 juillet 1976 organique des Centres publics d'aide sociale.

Art. 34

L'article 18, premier alinéa, de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence est remplacé par la disposition suivante :

« L'Etat accorde aux Centres publics d'aide sociale visés à l'article 11 une subvention égale à 75 % du montant du minimum de moyens d'existence accordée conformément aux dispositions de la présente loi ».

Art. 35

Artikel 18, derde lid, van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De Koning bepaalt onder welke voorwaarden en op welke wijze die toelage betaald wordt. Een voorschot op de rijkstoelage wordt in de loop van het eerste kwartaal van ieder jaar aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn gestort. Het is gelijk aan 50 % van de toelage die het Rijk over het voorafgaande jaar aan ieder Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verschuldigd is. »

Art. 36

In dezelfde wet wordt een artikel 18bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 18bis. — De toelagen die de Staat inzake bestaansminimum verschuldigd is, worden aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn gestort tijdens het kwartaal dat volgt op de toezending van de verzamelstaten der toegekende bedragen aan het Ministerie. Worden de verschuldigde toelagen en voorschotten niet binnen de gestelde termijn gestort, dan is de Staat aan de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn de wettelijke rente verschuldigd. »

Art. 37

Artikel 87, § 1, van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen wordt door de volgende bepaling vervangen :

« § 1. — De opeisbaarheid van de schuldvorderingen van de Staat uit hoofde van de personenbelasting, de vennootschapbelasting, de belasting der niet-verblijfhouders en de B.T.W., en de opeisbaarheid van de schuldvorderingen van de R.S.Z. en het R.I.S.V.Z. worden opgeschort zo de aanvrager, de natuurlijke persoon of rechtspersoon wegens werken, leveringen, diensten of toelagen, een schuldvordering of schuldvorderingen die onbetwistbaar zijn, opeisbaar en vrij van elke verbintenis ten aanzien van derden op de Staat bezit of op de openbare instellingen die de Koning bij in ministerraad overlegd besluit aanwijst. »

Art. 35

L'article 18, alinéa 3, de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Le Roi détermine les conditions et les modalités relatives au paiement de cette subvention. Une avance sur la subvention de l'Etat est versée aux Centres publics d'aide sociale au cours du 1er trimestre de chaque année. Elle est égale à 50 % de la subvention due par l'Etat pour l'année antérieure à chaque Centre public d'aide sociale. »

Art. 36

Un article 18bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 18bis. — Les subventions dues par l'Etat en matière de minimum de moyens d'existence sont versées aux Centres publics d'aide sociale dans le trimestre qui suit l'envoi au Ministère des états récapitulatifs des montants octroyés. A défaut de versement des subventions dues et des avances dans le délai imparti, les intérêts légaux sont dus par l'Etat aux Centres publics d'aide sociale. »

Art. 37

L'article 87, § 1, de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres est remplacé par la disposition suivante :

« § 1. — L'exigibilité des créances de l'Etat au titre de l'impôt des personnes physiques, de l'impôt des sociétés, de l'impôt des non-residents et de la T.V.A. et l'exigibilité des créances de l'O.N.S.S. et de l'I.N.A.S.T.I. sont suspendues dans le cas où le demandeur, personne physique ou personne morale, possède une ou des créances certaines, exigibles et libres de tout engagement à l'égard des tiers dont lui sont redevables, en raison de travaux, de fournitures, de services ou de subventions, l'Etat ou les organismes publics que le Roi désigne par arrêté délibéré en Conseil des ministres. »

HOOFDSTUK VIII

Integratie van steuntrekkers in de beroepswereld

Art. 38

Artikel 60, § 7, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt aangevuld als volgt :

« In die onderstelling valt de werknemer onder de sociale zekerheid; het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn wordt niettemin vrijgesteld van de betaling der bijdragen die het als werkgever verschuldigd is ».

Art. 39

De werkzoekenden die als volledig werkloze uitkeringsgerechtigd zijn en die hoedanigheid naar aanleiding van hun tewerkstelling door een Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn bij toepassing van artikel 60, § 7, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn hebben verkregen, hebben het recht om in een derde arbeidscircuit of in een bijzonder tijdelijk kader in dienst te worden genomen zonder een wachttijd in acht te moeten nemen.

Bovendien hebben de in het eerste lid bedoelde personen bij voorrang toegang tot de door de plaatselijke besturen georganiseerde derde arbeidscircuits en bijzondere tijdelijke kaders, en wel voor ten hoogste 10 % van de betreffende arbeidsplaatsen.

Art. 40

Artikel 83 van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende tewerkstelling en werkloosheid wordt aangevuld met een § 3, luidend als volgt :

« § 3. Beroepsopleiding kunnen eveneens genieten :

— de gerechtigden op een bestaansminimum;

— de personen die, met toepassing van artikel 60, § 7, van de wet van 8 juli 1976, door een Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn tewerkgesteld zijn. »

11 februari 1988.

CHAPITRE VIII

L'insertion professionnelle des personnes aidées

Art. 38

L'article 60, § 7, de la loi du 8 juillet 1976 organique des Centres publics d'aide sociale est complété comme suit :

« Dans cette hypothèse, le travailleur est assujéti à la sécurité sociale; le Centre public d'aide sociale est toutefois dispensé du paiement des cotisations dues en sa qualité d'employeur ».

Art. 39

Les demandeurs d'emploi, chômeurs complets indemnisés, ayant obtenu cette qualité suite à leur mise au travail par un Centre public d'aide sociale en application de l'article 60, § 7, de la loi du 8 juillet 1976 organique des Centres publics d'aide sociale ont droit à être occupés dans un troisième circuit de travail ou un cadre spécial temporaire sans période de stage.

De plus, à raison d'un quota maximum de 10 %, les personnes visées à l'alinéa 1er, ont une priorité à l'accès aux troisièmes circuits de travail et aux cadres spéciaux temporaires mis en œuvre par les pouvoirs locaux.

Art. 40

L'article 83 de l'arrêté royal du 20 décembre 1963, relatif à l'emploi et au chômage, est complété par un § 3, rédigé comme suit :

« § 3. Peuvent également recevoir une formation professionnelle :

— les bénéficiaires du droit à un minimum de moyens d'existence;

— les personnes mises au travail par un Centre public d'aide sociale en application de l'article 60, § 7 de la loi du 8 juillet 1976. »

11 février 1988.

Ph. BUSQUIN
B. ANSELME
A. DEGROEVE
L. WALRY
J.-P. PERDIEU
C. BURGEON
J. SANTKIN